Radikal Anlayışı Çürütme Serisi- 1

VATANDAŞLIK

Kavramı

Kaleme Alan:

Prof. Dr. Abdülfettah Abdülgani el-Avari

Ezher Üniversitesi Usulü'd-Din Fakültesi Dekanı

Edisyon ve Önsöz:

Prof. Dr. Muhammed Abdülfadîl el-Kûsî

Ezher Ulema Heyeti Üyesi ve Ezher Mezunları Derneği Başkan Yardımcısı

Çeviren:

Dr. Muhammed Abdurrahman FERRÂC

Hale Muhammed İBRAHİM

Çeviri Editörü:

Prof. Dr. Muhammed İzzet GÂZÎ

Kahire

2021

مشيخة الأزهر
مركز الأزهر للترجمة
Al-Azhar Center for Translation (ACT)

(اللغة التركية)

Kitabın (Asıl) Arapça Başlığı: (مفهوم المواطنة)

Kitabın Türkçe Başlığı: ***VATANDAŞLIK KAVRAMI***

Bu eserin tüm yayın hakları *Ezher Tercüme Merkezi*'ne aittir.

☎ (+202) 23868005

azharcenter4trans@gmail.com
http://www.azhar.eg/act
Al-Azhar Conference Center (ACC) Building.
4th Ismail El-Qabbany St. off El-Thayaran St.,

Nasr City, Cairo, Arab Republic of Egypt.

Kapak Resmi: *Fransız Oryantalist Prisse d'Avennes'in (1807-1879) fırçasıyla çizilen El-Ezher Camii'nin manzarasıdır.*

1. Baskı: 1442 H. - 2021 M.

ISBN:

© *No parts of this publication may be reproduced, stored in aretrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, recording or otherwise, without the prior permission of the publishers.*

İÇINDEKILER

TAKDİM.....5

VATANDAŞLIĞIN DOĞRU ANLAYIŞI.....9

VATANDAŞLIK TEMEL ESASLARI..... 15

İYİ VATANDAŞLIĞIN GEREKLERİ 18

***

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

TAKDİM

Prof.Dr. Muhammed Abdülfadîl El-Kûsî
Ezher Ulema Birliği Üyesi

Şeyh-i ekber Muhiddin b. Arabî'nin remizlerle zengin kitabı "Fütûhât-ı Mekkiyye"de belirttiği üzere, bir Müslümanın, vicdanı ve iç duyuşları açısından terakkisi durduğunda artık o gerçek bir Müslüman olarak kalamaz. Onun, -kâinatla ve kâinatın yaratıcısıyla irtibatı açısından- "ruhanî miraç" olarak isimlendireceğimiz daimî bir terakki içinde olması gereklidir. Bu miraç onu, düşük seviye vicdanî durumdan yüksek seviyelere çıkaracaktır. Bunun yokluğu, Müslümanı, geri kalmışlık ve bağnazlığa düçar kılar, durgunluk ve ölümün kollarına atar.

Bu ruhanî miraç sayesinde insanın mazhar olduğu sonsuz ufuklar genişler de genişler ve artık onun nazarında tüm varlık ab-ı hayat (can suyu) içmişçesine canlanır, yaratıcısı adına sessiz-dilsiz nağmeler terennüm eder, bedensiz-alınsız secdelere kapanır.. bütün varlığı, güzellik ve muhabbet gözüyle, ruh ve huzur çerçevesinden görmeye başlar.. başlar da artık o, görünen görünmeyen tüm boyutlarıyla bütün evrenin dizginlerini eline alır.

Eğer bu berrak, ince bakış açısı, her yönüyle çağın materyalist değerlerinin rengini almış bugünün İslam tablosuyla bir araya getirilseydi, hakka susamış, güven ve adalete hasret kalmış canların üzerinde, onların ta derinliklerine nüfuz edecek bir büyü tesiri uyandırır.. çağın hastalıklarının pek çoğu için tiryak olur.. gönüllere, akıllara bir yol bulur girer ve onlardaki zifiri karanlıkları, o kopkoyu zulmetleri tarumar ederek her yanı nura gark ederdi!!

Eğer bu berrak, bu ince bakış açısı bugünkü İslam tablosuyla bir araya getirilseydi, karşısında, kendisine uyacak ancak şu tür Müslümanları bulurdu:

Merhamet hissi, sinelerinin derinliklerine işlemiş.. olabildiğine müsamahalı.. dertlilerin iniltileriyle, ezilmişlerin elemleriyle dertli.. kinlerin, nefretlerin, kabalıkların karşısında dimdik.. insanoğluna baktığında yalnızca hakkın cemaline müştak, adaletin güzelliğini hisseden, yüce insani değerlere iştiyak duyan gönüller gören... Bunların dünyasında şiddetin, karanlıkların, kan dökmenin, vurmanın, kırmanın, parçalamanın yeri yoktur.

Şu kadar var ki, -şiirselliğin hikmetle buluştuğu- bu berrak, bu ince bakış açısı ne yazık ki bugün tam tersine döndü, zıddına dönüştü. Nerede bu bakış açısı, nerede genişlik, azamet ve merhamet dini olan İslam'ı iktidar şehvetinden, hâkimiyeti eline geçirme tutkusundan ibaret zannedenlerin bedbaht anlayışı! Bunların nazarında İslam, politik manevralardan, dalaverelerden ibaret siyaset oyununun esiridir. İslam'ın yüksek ufuk ve yüce hedeflerinin yerinde yeller esmektedir!

Nerede o berrak, o ince düşünce, nerede bu tiplerin kara üslupları! O üslup ki dünyayı keskin hatlarla iki kutba ayırdı: Sadece bunların bulunduğu iman kutbu ve kurtulmak mümkün olmayan cahiliye küfrü kutbu. Sonra da bunlar, siyaset oyununun bir gereği olarak vatan topraklarında tahribat yapmaya, kan dökmeye başladılar. Bundan önce de toy gençlerimizi düşmanlık sarmalına, kin-nefret cehennemine sürdüler ve onlara, şiddet ve tahrip ateşini körüklettiler. Bunları, iktidar şehveti, koltuk arzusu ve yönetme tutkusuyla yaptılar. Sanki İslam'ın ruhu, değerleri ve prensipleri gitmiş, bunların yerine, kotarılacak bir iktidar, elde edilecek bir hakimiyet ve uğrunda hayatların hakir görüldüğü, kanların ucuz telakki edildiği "yönetme" tutkusu gelmişti!

Nerede o berrak, o ince düşünce, nerede "Selef"i takdis edip onların varisi olduğunu iddia eden, sonra da onu, tabiatlarındaki katılığa, donukluğa ve tek tip

düşünceye kılıf yapanlar! Müslümanların dikkatlerini, bir yerlerden bulup getirdikleri şekillere, basmakalıp formatlara odaklayanlar! O formatlar ki, zihinlere, her türlü terörün, terör söyleminin dayandırılabileceği kapılar aralar! Bununla, kendi literatürlerinde "karşı gelenlere savaş açma" diye isimlendirdikleri şeyi kastediyorum. Bu öyle bir şey ki, ona, eski-yeni pek çok şiddet yanlısı grubun düşüncesinin etrafında şekilleneceği ölçüde her yana yayılmış bir şer ateşi dense sezadır.

Nerede o berrak, o ince bakış açısı, nerede günümüzün menfur terör örgütleri!... Çağımızda ortaya çıkmış, İslam'ın ve İslam hilafetinin adını kullanarak dünyayı kana bulayan, tüm dünyanın gözleri önünde boğaz kesen, kelle uçuran temsilcileriyle.. tüm bunları yaparken de gözlerini kırpmadan, yürekleri sızlamadan yapan caniler.. bu sebeple adı artık kanla-irinle, kesilen kafalar ve uçurulan uzuvlarla anılmaya başlayan İslam'ın hakkına yaptıkları tecavüzün boyutlarını hatırlarına bile getirmeyenler.. onların bu cürümlerinden dolayı, pek çoklarının nazarında İslam'ın, bütün dünyayı tesiri altına alan bir "veba" gibi telakki edilmesini umursamadan... Bu mücrimler, sancağını taşıdıklarını, adını yücelttiklerini iddia ettikleri İslam'ın imajının, yeni neslin zihninde neye tekabül ettiğini nereden bilecekler?!

Bunlar, İslam'ın içinde, insanlığı ruhen, aklen ve vicdanen yücelere taşıyacak "ruhî cihad" denen bir şeyin olduğunu hiç duymadılar mı acaba? İnsanoğlunu, aç-açıkta veya hasta olan hemcinslerine bir lokma ekmek, bir tablet ilaç temin etmeye, hayatlarını idame edebilmek için gerekli olan şeyleri onlara ulaştırmaya teşvikçi olacak, pragmatist maddeci medeniyetin meyvesi olan bencilliğin, egoizmin pençesinden onları kurtaracak olguyu?

Umarız bu ilmî yayın serisinde her şeyi yerli yerine oturtur, bahsi geçen türden insanların İslam'a

bulaştırdığı şüphe ve yanlış anlayışları kökten temizleriz de genç nesillere İslam'ın gerçek yüzünü, Allah'ın rızasına ve Hazreti Peygamber'in sünnetine ittibaa giden yolda durmaları gereken yeri göstermiş oluruz.

Başarıyı ve kabulü Allah'tan dileriz. O, kendisinden bir şeyler istenen, bir şeyler beklenenlerin en hayırlısıdır.

***

Vatandaşlığın Doğru Anlayışı

Vatandaşlık, insanın kendi vatanını sevmesi ve savunması demektir.

Vatandaşlık, vatandaş ile yaşadığı ve ona ait olduğu vatan arasında bir etkileşimdir. Bu etkileşim vatandaşın ait olduğu ve savunduğu vatanına aidiyeti ve sadakatini göstermesini gerektirir.

İnsanın, vatanına olan sevgisi içgüdüseldir. bu sevgi sağduyulu insan ile birlikte doğar. Şöyle derler: "Vatan sevgisi imanın bir parçasıdır". Şöyle de derler "Bir adamın sadakatini öğrenmek istersen, kendi vatanını ne kadar sevdiğine bak".

Semavi dinler; vatandaşlığın bu yüce anlamını vurgulamak ve vatan sevgisini, ona bağlı kalmayı ve savunmayı teşvik etmek için gelmiştir. Hatta vatan uğruna cihat edip can feda edeni şehit saymıştır.

Kur'an-ı Kerim, insan vatanını sevmesi gerektiğini vurgulayarak, insanı kendi vatanından çıkarmanın, hayatına son verip onu öldürmek gibi olduğunu gösterir. Kur'ân-ı Kerim'de Allah Teâlâ şöyle buyurur: "***Eğer biz onlara, "Hayatlarınızı feda edin veya yurtlarınızdan çıkın" diye yazmış olsaydık, içlerinden pek azı hariç, bunu yapmazlardı. Eğer kendilerine verilen öğütleri tutsalardı, elbette haklarında hem daha hayırlı, hem de (imanlarını) daha çok pekiştirici olurdu***." (Nisâ Suresi, 66)

Allah'ın İsrailoğulları'na aldığı antlaşmalar da bu anlamı teyit etmektedir. Bu antlaşmalar, insanları

yurtlarından çıkarmamak, onları vatanlarından mahrum etmemek, kanlarını dökmemek ve canlarına kıymamak şeklindeydi. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Hani, "***Birbirinizin kanını dökmeyeceksiniz, birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmayacaksınız" diye de sizden kesin söz almıştık. Sonra bunu böylece kabul etmiştiniz. Kendiniz de buna hâlâ şahitlik etmektesiniz. Ama siz, birbirinizi öldüren, içinizden bir kesime karşı kötülük ve zulümde yardımlaşarak; size haram olduğu hâlde onları yurtlarından çıkaran, size esir olarak geldiklerinde ise, fidye verip kendilerini kurtaran kimselersiniz. Yoksa siz Kitab'ın (Tevrat'ın) bir kısmına inanıp, bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Artık sizden bunu yapanın cezası, dünya hayatında rezil olmaktan başka bir şey değildir. Kıyamet gününde ise onlar azabın en şiddetlisine uğratılırlar. Çünkü Allah, yaptıklarınızdan habersiz değildir.***" (Bakara suresi, 84-85)

Peygamber Efendimiz (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in gelişi ile pırıl pırıl parlayan Yesrib'e (İslam'ın gelişinden önceki adı Medine'ye) hicret ederken Mekke sevgisini ifade ederek bize vatan sevgisini öğretmiştir. Abdullah b. Adiyy b. Hamra ez-Zührî (r.a.)'dan rivâyete göre şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.), Hazvere denilen yerde durdu ve şöyle buyurdu: "*Ey Mekke! Vallahi sen yeryüzünün en hayırlı ve Allah'a en sevimli olan ülkesisin senden çıkarılmış olmasaydım çıkmazdım*."

İbn Abbâs (r.a.)'dan rivâyete göre, Resûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*), Mekke için şöyle buyurdu:

"*Ne güzel bir memleketsin, bana ne kadar da sevimlisin. Benim kavmim beni senden çıkarmış olmasaydı senden başkasında oturmazdım*"[1].

İnsanın ile kendi vatanı arasındaki olan bu ilişki aidiyet, sevgi ve savunma duygusunu uyandırıyor. Bu duygu için, her çağda tüm halklarda, kültürlerde, toplumlarda ve edebiyatlarda vatan sevgisi ifade edildiği geniş bir alan ayrılmıştır. Pek çok tanınmış edebi eserlerde insanların ülkelerine olan bağlılığından ve vatanın özgürlüğünü ve haysiyetini savunmak için ölmeye hazır olduklarından bahsedilmiştir. Milli marşlar da vatandaşların savaş zamanlarında ülkelerini savunmada birlik olmalarına yardımcı olur. Halklar her zaman kendi milli zaferleri, umutları ve geleneklerini takdir ederek, öğrencilere vatan sevmeyi ve milli marş, milli bayrak ve milli anıtlar gibi milli simgelerle birlikte vatan kahramanlarına da saygı göstermeyi öğreterek vatanseverlik ruhunu derinleştirmeye çalışıyor.[2]

Bu eğilim eski zamanlardan beri Araplar arasında da mevcuttu ve onların şiirlerinde vatan konuları işlenmiştir. Şair İbnü'r-Rûmî'nin (Ö.283. h.) insanların vatanlarını sevmekle ilgili şöyle dedi:

Gençliğin hedeflerini hatırlamak vatanı adamlara sevdirir,
Vatanını unutmayan ise onu unutmaz vatan,
Çocukluk yılları hatıralarla doludur.

[1] Tirmizî; Menâkıb; Mekke Fazileti, 392 ve 3929. Ona göre bu hadis hasen, sahih ve gariptir.

[2] *El-Mevsû'at'ül-Arabiyyet'ül-Âlemîyye (Uluslararası Arap Ansiklopedisi)*; Muvâtane (Vatandaşlık) maddesi.

Araplar başka bir ülkeye seyahate giderken koklamak ve içme sularına karıştırmak için toprağın bir avuç tozunu yanlarına alıyorlardı.[1]

Vatandaşlık, Tüm Vatandaşlar Arasında Hakların Eşitliği Demektir

Vatandaşlık, aynı ülkede yaşayan tüm vatandaşlar için hiçbir ayrımcılık olmadan geçerli olup milli aidiyetten kaynaklanan haklarda eşitlik ve adaleti gerektirir. Aslında vatandaşlık, insan haklarının da bütünleştiği bir kaynak ve aynı millet içinde bir birey ile diğeri arasında eşitsizlik olmadığını kabul eden ayetlerin uygulanmasının bir yoludur.

Resûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*), bir topluluğun üyeleri arasındaki tam ortaklığın örneğini vererek şöyle buyurmuştur: *"Allah'ın çizdiği sınırları aşmayarak onları koruyanlarla yasaklarını hiçe sayarak hududu çiğneyenlerin durumu aynen şöyledir: Bir gemideki yerlerini almak üzere bir toplum aralarında kur'a çektiler. Bunlardan bir kısmı geminin alt katına(ambar kısmına) bir kısmı da üst katına(güverteye) yerleşmişlerdi. Alt kattakiler su almak istediklerinde üst kattakilerin yanından geçiyorlardı. Alt katta oturanlar hissemize düşen alt kattan bir delik açsak da üst katımızda oturanlara su almak için eziyet etmemiş olsak, dediler. Eğer üstte oturanlar bu isteklerini yerine getirmek için alttakileri serbest bırakırlarsa hepsi birlikte batar helak olurlar.*

[1] *Şerh'ü Nehci'l-Belâğa;* (1\91).

Eğer buna mani olurlarsa hem kendileri kurtulur hem de onları kurtarmış olurlar."[1]

Hz. Peygamber, Medine'ye geldikten sonra Müslümanların birbirleriyle ve gayrimüslimlerle ilişkilerini tanımlayan bir anayasa hazırladı. Vatandaşlık haklarında eşitlik sağlayan bu anayasa Medine Vesikası "*Medine Sözleşmesi, Medine Anayasası*" diye biliniyordu. O derece ki Resûlullah'ın döneminde Hristiyanların kendi ibadethanelerini inşa etme veya restorasyon etme konusunda ihtiyaç duyduklarında İslam devletinin onlara yardım edeceğine dair bir karar alınmıştır. Vesikada şöyle geçmiştir: "Gayrimüslimlerin ibadethaneleriyle veya din ile ilgili diğer durumlarında yardım istediklerinde onlara yardım edilecektir. Ayrıca, bu yardımın ödemesi gereken bir borç sayılmaz. Bu yardım, gayrimüslimlerin kendi ibadetlerini yerine getirmek konusunda bir destek ve Allah'ın ve Resulünün kendilerine bir nimet sayılır".

Haraç ve vergi gibi mali ve ekonomik konularda bile, Hz. Peygamberin Hristiyanlara verdiği ahit şu şekildedir: "Zulme maruz bırakılmayıp haksız bir şekilde inşaat ve tarım işleri ile yüklenmemeli veya akranlarından daha fazla haraç ödemeye zorlanmamalılar".

İslam, İslam devletinde gayrimüslimlere verdiği haklar vatandaşlık için birer örnektir. Gayrimüslimler Müslümanlarla eşit haklara sahiplerdir. Onların canları, kanları, malları ve ırzları, ibadet yerleri ve

[1] Buhârî, (2493).

kişisel özgürlükleri de devletçe emniyet altına alınacak diye karar alınmıştır. Onlardan beklenen karşılık ise vatana tam sadakat ve topluma, devlete ve millete aidiyet göstermektir. Bu da, hem Müslüman hem de gayrimüslim vatandaşlar için geçerlidir. Bu görevlerle ilgili olarak Peygamber efendimizin antlaşmasında şunlar geçti: "Onların (gayrimüslimlerin) kendi dinlerine göre uymaları ve yerine getirmeleri gereken bazı şartlar koyulacaktır. Bu şartlardan bazısı şunlardır: Onlar Müslümanların düşmanını kendi evlerinde barındırmayacak, ona silah, at, asker vermeyecek, her türlü yardımda bulunmayacak ve casusluk yapmayacaklar. Bildiklerini Müslümanlardan saklamayacak ve Müslümanların sırlarını ve kusurlarını ifşa etmeyecekler."

Ayrıca Resûlullah'ın (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Hristiyanlara verdiği antlaşması din özgürlüğü hakkını da tanımıştır. "Hiçbir Hristiyan İslam'a girmeye mecbur bırakılmamalıdır" Allah Teâlâ şöyle buyurdu: "***İçlerinden zulmedenler hariç, Kitap ehli ile ancak en güzel bir yolla mücadele edin ve (onlara) şöyle deyin: "Biz, bize indirilene de, size indirilene de inandık. Bizim ilâhımız ve sizin ilâhınız birdir (aynı ilâhtır). Biz sadece O'na teslim olmuş kimseleriz***." (Ankebût Suresi, 46)

Buna göre onlara merhamet ve şefkat kanadı açılacak, bulundukları her yerde zarar verilmeyecek".

Vatandaşlığın hak ve görevlerindeki bu tam eşitlik; gayrimüslimlerin Müslümanlarla eşit haklara ve sorumluluklara sahip olmalarını sağlar. İslam

devleti de, sadece Ehl-i kitap (Hristiyanlar ve Yahudiler) olanlarla sınırlı kalmadı; ancak Mecusiler ve diğerleri gibi ilahî olmayan dinlerin takipçilerini bile içine alır.

İslam, gerçek vatandaşlık kavramını meydana getiren dindir. Ayrıca İslam şeriatı, vatandaşlığın bir hükümdar tarafından verilen ve diğeri tarafından verilmeyen bir "hediye" olarak görülmemesi için haklarını belirleyip ve garanti altına almıştır.[1]

Vatandaşlık Temel Esasları:

Gerçek vatandaşlık, umulan sonuçlara ulaşmak için gerçekleştirilmesi gereken temellere sahiptir. Bu temellerden şunlardır:

2-İslam ahlaklarına bağlı kalmak, ebeveynler ve akrabalar haklarından başlayıp komşular ve arkadaşlar haklarına biten insan haklarını koruyup yerine getirmektedir. Hakları ve kamu hizmetlerini en iyi şekilde kullanmak ve her vatandaş tarafından başkalarının mallarını ve canlarını korumak için ciddi bir şekilde çalışılmaktır.

2-Verilen sözleri tutmak ve sözleşmelere saygı göstermektir. Ku'ran-ı Kerim Müslümanları bunu yapmaya teşvik edip bunun dini desteklemekten daha öncelikli olduğunu belirtti. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "***Eğer din konusunda sizden yardım isterlerse, sizinle aralarında sözleşme bulunan bir kavme karşı olmadıkça, yardım etmek üzerinize borçtur.***

[1] Bakınız: Muhammed Hamidullah, *El-Vesaiku's-Siyasiyye (Hz. Peygamber ve Hulefâ-yı Râşidîn Döneminin Siyasi Vesikaları)*, s.75.

Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir." (Enfâl Suresi, 72)

3-Vatandaşlar arasında adalet; vatandaşlığın en temel esasıdır. Tüm insanlarla muamelelerde tüm kuralların temeli adalettir. Başkalarına olan kin ve nefret ne kadar olursa olsun yine adaletten vazgeçilmemelidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "***Mescid-i Haram'a girmenizi önledikleri için bir topluma karşı beslediğiniz kin sizi tecavüze sevk etmesin! İyilik ve (Allah'ın yasaklarından) sakınma üzerinde yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın. Allah'tan korkun; çünkü Allah'ın cezası çetindir***." (Mâide Suresi, 2)

"***Ey iman edenler! Allah için hakkı titizlikle ayakta tutan, adalet ile şahitlik eden kimseler olun. Bir topluma olan kininiz, sakın ha sizi adaletsizliğe itmesin. Âdil olun. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.***" (Mâide Suresi, 8)

4- Vatanı ve Toplumu Sevmek: İçinde yaşadığımız vatanımızı ve beraberinde yaşadığımız toplumun insanlarını sevmek, vatandaşlık temellerindendir. Hiç şüphe yok ki, Allah'a ve Resulüne olan sevgi ve itaat imanın en önemli gereklerindendir. Ancak bu, başkalarını sevmemek anlamına gelmez. Mekke İslam'ı reddeden bir çevre haline gelip Mekkeli müşriklerin de Müslümanlara baskısından dolayı Resûlullah Mekke'den ayrılmak zorunda kalınca, onu vedalaşıp

özlemini çekerek bakmış ve şöyle buyurmuştur: "*Hey bak Vallahi, şimdi senden çıkıyorum, siz (Mekke) Allah'ın yeryüzünün en güzel ve en sevgili yerisiniz. Şayet senin halkların beni senden çıkarmamış olsaydı, senden çıkmazdım*."[1]

Resûlullah'ın sahabeleri Medine'ye geldikleri zaman humma hastalığına tutulmuşlar. Bilâl (r.a) da şu beyitleri söyleyerek sesini yükseltirmiştir:

Eîâ leyîe şı'rî hel ebiînenne leyleten,
Bi-vâdin ve havlı ızhırun ve celîlun.
Ve hel enden yevmen rniyâha Mıcenneün
Ve hel îebduven îî Şâmetun ve Tafîlu[2]

(Yani: Şunu bilmek isterdim, Mekke vadisinde etrafımı Izhır ve Celîl otları sararak bir gece olsun geceler miyim? Bir gün gelip de Ukâz'daki Mıcenne sularının başına varır mıyım? Mekke'nin Şâme ve Tafîl dağları acaba bir kere daha bana görünürler mi?)

Bu beyitlerde Bilal, doğduğu ve büyüdüğü memleketi Mekke'nin anılarını hatırlamıştır. Bu beyitler, Bilal'in Allah ve Resulü için terk ettiği vatanına gönlünde taşıdığı sevgi duygularını tasvir eder.[3]

***

[1] Ebû Ya'lâ El-Mevsılî, İbn Abbas Müsned'i (5|69)-(2992), "Hadisin râvîleri hepsi Mahmut Bin Haddeş dışında sikadırlar" demiştir.

[2] Sahih-i Buhari, Kitabu'l-Marda; Salgın Veba Ve Humma Hastalıklarının Kaldırılmasına Duâ Eden Kimse Babı,(7/122) no: (5677).

[3] Bakınız: Şeyh: Muhammed Zahid Nezir Ahmed (Pakistan'daki Faysalabad İslamî Üniversitesi Rektör Yardımcısı), *Usüs'ül-Muvatana fil-Kuran ves-Sünne ves- Sîreti'n-nebeviyye*.

İyi Vatandaşlığın Gerekleri

-Vatandaşı kendi vatanının yeri, konumu, potansiyeli, tarihi, uluslararası toplum tarafından saygı duyulan dış politikası ve içinde yaşadığı toplumun (ılımlılık, denge, vasatlık, doğruluk, karşılıklı sevgi-merhamet, iyilik ve takva üzere yardımlaşma) gibi özellikleri ile tanıştırmak gerekir.

-Vatanın onurunu ve toprağını savunma hissini artırmak ve ümmete aidiyet duygusunu uyandırmak için vatandaşların vatan sevgisini güçlendirmek gerekir.

-Vatandaşlar arasında işbirliği, dürüstlük, emanet ve sabır gibi İslami ve sosyal güzel ahlakları yerleştirmek.

-İslami bir bakış açısıyla vatandaşlık kavramını, milli saygınlık anlamını ve vatandaşların vatanına karşı görevlerini açıklamak.

-İslam öğretileri ışığında vatandaşların haklar ve görevlerini belirlemek.

-Vatandaşların, toplum fertleri arasındaki nefret, düşmanlık ve bölünmeye neden olabilecek kapıları kapatmak için çalışmalarını teşvik etmek.

-Vatandaşları, İslami toplumlarda yayılan ve İslam'a karşı yanlış kullanılan yanlış kavramlara karşı uyarmak ve onlara, gerçekleri asılsız söylentilerden nasıl ayırt etmeyi ve bilgilerin doğruluğundan nasıl emin olmayı öğretmek gerekir.

-Vatandaşa, devlet kurumlarının işlevini ve bu kurumları desteklemek için ne yapması gerektiğini

göstermek, vatan ve vatandaşın saygınlığını artırmak için devletin çeşitli alanlarda yaptığı ve yapmakta olduğu görevler hakkında bilgi vermek gerekir.[1]

Allah, vatanlarımızı her türlü kötülüklerden korusun.

Salât ve selam Peygamberimiz Muhammed üzerine,
ailesi ve ashâb'ının üzerine olsun.

***

[1] Bakınız: *Mutetallebat'ül-Muhafaze Ale Nimet'il-Amn Ve'l-İstikrar Fi Biladina,* s. 121-124.

مشيخة الأزهر

مركز الأزهر للترجمة

Al-Azhar Center for Translation (ACT)